

ART-75922

ارزیابی اثر نوع ورید بر عیار سرمی کلسیم، فسفر و منیزیم در گروه‌های مختلف گاو هلستاین

وحید نجارنژاد مشهدی^۱، مهرداد مهری^۱، حسام سیفی^۱، زهرا میش‌مست^۲

۱. دانشکده دامپزشکی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

۲. دامپزشک بخش خصوصی، زابل، ایران

اثر فاکتورهایی مثل نژاد، سن، وضعیت تولید و مرحله شیرواری بر بسیاری از پارامترهای خونی مشخص شده ولی تا کنون مطالعه‌ای در مورد اثر نوع ورید بر این پارامترها صورت نگرفته است. از آنجایی که معمولاً برای بررسی پارامترهای بیوشیمیایی سرم خون در گاو اقدام به خونگیری از ورید وداج می‌شود در این مطالعه که بر روی ۸۲ رأس گاو صورت گرفت اثر نوع ورید مورد استفاده در خونگیری (ورید وداج، ورید دمی و ورید پستانی)، بر مقادیر کلسیم، فسفر و منیزیم سرم خون در سه گروه گاو شیری (گاوه‌های پر تولید، گاوه‌های خشک و تلیسه‌ها) بررسی و نتایج حاصل به کمک تست ANOVA با نرم افزار SAS مورد مقایسه قرار گرفت و در صورت $P \leq 0.05$ معنی‌دار تلقی شد. عیار کلسیم ورید پستانی در کل گاوها ($P = 0.0033$) و در گروه گاوه‌های پر تولید ($P = 0.0002$) به صورت معنی‌داری کمتر از ورید وداج بود. همچنین میزان فسفر سرم خون ورید وداج در تمام گاوها به صورت معنی‌داری کمتر از ورید دمی ($P = 0.0001$) و ورید شیری ($P = 0.0026$) و مقادیر سرمی فسفر ورید وداج در گاوه‌های پر تولید ($P = 0.0019$) و تلیسه‌ها ($P = 0.0078$) به صورت معنی‌داری کمتر از ورید دمی بود. در گروه گاوه‌های خشک نیز عیار فسفر سرم ورید وداج به صورت معنی‌داری کمتر از ورید دمی ($P = 0.0077$) و ورید پستانی ($P = 0.0061$) بود. بررسی آماری داده‌ها هیچ تفاوت معنی‌داری را بین عیار منیزیم سرم وریدهای مختلف در کل گاوها و گروه‌های مختلف به تفکیک، نشان نداد ($P < 0.05$). ترشح کلسیم و فسفر به داخل شیر و ترشح فسفر به داخل بزاق از علل احتمالی این اختلافات می‌باشد. نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد عیار سرمی کلسیم و فسفر خون اخذ شده از وریدهای مختلف در کل گاوها و گروه‌های مختلف گاو شیری متفاوت است که در زمان نمونه‌گیری برای بررسی وضعیت سرمی این عناصر در گاوه‌های گله باید به این نکته توجه داشت. با توجه به اختلافات مشاهده شده لازم است تا در مورد هر یک از پارامترهای کلسیم و فسفر در وریدهای مختلف یک مرجع مجزا ارائه گردد. بعلاوه به مطالعات بیشتری برای بررسی وجود چنین اختلافاتی در مورد سایر پارامترهای بیوشیمیایی خون نیاز است.